

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.02.2005, sp. zn. 11 Tdo 31/2005, ECLI:CZ:NS:2005:11.TDO.31.2005.1

Číslo: 40/2005

Právní věta: Obviněný může dovoláním napadnout též zprošťující rozhodnutí, pokud se domáhá toho, aby byl zproštěn z důvodu, který je pro něj příznivější. Jestliže byl obviněný zproštěn obžaloby z důvodu předpokládaného ustanovením § 226 písm. b) tr. ř. (tj. že se stal skutek, který však není trestným činem), pak prostřednictvím dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tř. ř. se nemůže domáhat zproštění podle ustanovení § 226 písm. a) tr. ř., neboť v takovém případě ve skutečnosti napadá soudy učiněná skutková zjištění tvrzením, že se v žalobním návrhu uvedený skutek nestal. Dovolání je v takovém případě podáno z jiného než zákonného důvodu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.02.2005

Spisová značka: 11 Tdo 31/2005

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení o dovolání

Předpisy: § 265a tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného P. R. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 9. 2004, sp. zn. 8 To 417/2004, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 24 T 87/2003.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. září 2004, sp. zn. 8 To 417/2004, bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto odvolání obviněného P. R. proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 17. června 2003, sp. zn. 24 T 87/2003, kterým byl obviněný P. R. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek posuzovaný jako trestné činy porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., kterých se podle obžalobního tvrzení měl dopustit tím, že dne 9. 6. 2001 kolem 9.00 hod. v P. po předchozím slovním konfliktu odstrčil od vstupních dveří JUDr. M. Š., vstoupil do jejího bytu a v koupelně shazoval věci z polic, strhl závěs u vany a vytrhl odpadovou hadici zapnuté pračky, snažil se ji vystěhovat z koupelny, a když mu v jednaní bránil přítel poškozené Ing. I. N., tak mu dupl nohou na jeho bosou nohu, čímž mu způsobil zlomeninu malíčku levé nohy, která si vyžádala dobu léčení v trvání čtyř týdnů.

Proti tomuto usnesení podal obviněný P. R. dovolání, které opřel o dovolací důvody předvídané ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. Z obsahu podaného dovolání je zřejmé, že dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolatel spatřuje v nesprávném právním posouzení skutku nebo v jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V této souvislosti dovolatel namítá, že ke konfliktu mezi ním a Ing. I. N. došlo tak, že on poškozeného nenapadl, naopak sám byl fyzicky napaden ze strany poškozeného. Poukazuje na rozporné výpovědi Ing. I. N. a JUDr. M. Š. s tím, že soudy nepřihlédly k výpovědím svědků, které vyznívaly v jeho prospěch. Konkrétně soudy nevzaly v úvahu svědectví M. Š. a M. M. Vytýká soudu prvního stupně, že s ohledem na opatřené důkazy měl věc vrátit do přípravného řízení, neboť obžaloba byla podána zcela bezdůvodně. Podle názoru dovolatele nebylo vůbec prokázáno, že se stal skutek tvrzený v obžalobě, a proto měl být zproštěn obžaloby z důvodu uvedeného v § 226 písm. a) tr. ř.

Protože měl být obžaloby zproštěn podle § 226 písm. a) tr. ř., tak je nesprávný právní závěr soudů, že v obžalobě označený skutek se stal, ale že není trestným činem. Proto byl nesprávně zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. V rámci dovolacího důvodu opírajícího se o ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolatel také namítá, že jeho trestní stíhání bylo nepřijatelné podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. a v této souvislosti zmiňuje „usnesení Policie České republiky, OŘ P. ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. ČVS:OV7-459/MO2-Př-2001“. Uvádí, že trestní stíhání musí být zastaveno proti tomu, proti němuž dřívější trestní stíhání pro týž skutek bylo rozhodnutím jiného oprávněného orgánu pravomocně zastaveno.

Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., dovolatel poukazuje na to, že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného oprávněného prostředku proti rozsudku uvedenému v ustanovení § 265a odst. 2 písm. b) tr. ř. s tím, že odvolací soud hrubě porušil trestní řád ve smyslu „§ 181 odst. 1 tr. zák., § 180 odst. 4 tr. zák., § 185 odst. 1, 2 tr. zák., § 186 odst. c, ...“. V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil jak napadené usnesení, tak jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně, a přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 7, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, a to v jiném složení senátu.

Prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství se k podanému dovolání vyjádřil nejvyšší státní zástupce tak, že navrhuje odmítnutí podaného dovolání jako zjevně neopodstatněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Zdůraznil, že výhrady dovolatele neodpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu, neboť jeho tvrzení, že nesprávné právní posouzení skutku spočívá v tom, že měl být zproštěn obžaloby podle ustanovení § 226 písm. a) tr. ř. a nikoliv podle § 226 písm. b) tr. ř., je logicky nesprávné. Uplatněný dovolací důvod může spočívat pouze v tom, že soudem zjištěný skutek měl být právně kvalifikován jinak, a to buď jako mírnější trestný čin, anebo tak, že není žádným trestným činem. To se v posuzované věci rovněž stalo, a proto požadavek dovolatele na odlišné právní posouzení skutku je logicky chybný a nerealizovatelný. Druhý dovolací důvod uplatněný obviněným je uveden toliko v obecné rovině, aniž by bylo zřejmé, kterou ze dvou alternativ ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. má dovolatel vlastně na mysli a jaké konkrétní výhrady pod uvedený dovolací důvod podřazuje.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že podané dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, jímž bylo zamítnuto odvolání proti rozsudku, kterým byl obviněný zproštěn obžaloby /§ 265a odst. 2 písm. b) tr. ř./, dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.) a prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.), splňuje všechny formální i obsahové náležitosti předpokládané ustanovením § 265f odst. 1 tr. ř., a současně obviněný je osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

Naposledy uvedený závěr je namístě i v posuzované věci, v níž obviněný dovoláním napadá pravomocný zprošťující rozsudek. Nemí vyloučeno, aby obviněný podal dovolání proti zprošťujícímu

rozsudku, pokud se domáhá příznivějšího důvodu zproštění. S přihlédnutím k výše rozvedenému obsahu dovolání je třeba připomenout, že důvod zproštění uvedený v ustanovení § 226 písm. a) tr. ř. (tj. že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obviněný stíhán) je pro obviněného příznivější než důvod zproštění uvedený v ustanovení § 226 písm. b) tr. ř. (tj., že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem). K tomu srov. přiměřeně rozhodnutí č. 37/1989 – III. Sb. rozh. tr. Naproti tomu obviněný se nemůže dovoláním domáhat toho, aby byl zproštěn z důvodu, který je pro něj méně příznivý, neboť dovolání v neprospěch obviněného může podat toliko nejvyšší státní zástupce /§ 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. a. c./.

Dovolání jakožto mimořádný opravný prostředek však lze podat toliko ze zákonných dovolacích důvodů – v posuzované věci přichází v úvahu jen dovolací důvody vymezené ustanovením § 265b odst. 1 tr. ř.

Pokud jde o obviněným tvrzený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tak ten je dán v případech, kdy rozhodnutí soudů spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod není možné se domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Případy, na které dopadá ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je tedy nutno odlišovat od případů, kdy je rozhodnutí založeno na nesprávném skutkovém zjištění. Skutkové vady totiž nejsou důsledkem nesprávného hmotně právního názoru. Dovolací soud přitom musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v řízení před soudy nižších stupňů.

Dovolání je tak mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolát Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by (taxativně) velmi úzké vymezení dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 73/03](#)).

Ve vztahu k podanému dovolání obviněného opírajícího se o dovolací důvod předpokládaný ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je třeba uvést, že z rozhodnutí soudů první a druhého stupně vyplývá, že soudy v posuzované věci dospěly ke zjištěním, podle nichž došlo ke spáchání stíhaného skutku, avšak s ohledem na nedostatek všech formálních podmínek (ve vztahu k trestnému činu ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák.), či materiálních podmínek (ohledně trestného činu porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák.) trestnosti, se nejedná o trestný čin.

Proto sáhly ke zprošťujícímu důvodu předpokládanému ustanovením § 226 písm. b) tr. ř. Obviněný naproti tomu dovoláním v zásadě namítá, že stíhaný skutek se nestal.

Již ze shora uvedeného je evidentní, že obviněný pod tento uplatněný dovolací důvod podřadil výhrady, které jej pojmově nemohou naplňovat. V rámci námitek obsahově podřaditelných pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze podřadit pouze takové výhrady dovolatele, jejichž podstatou je tvrzení, že soudy zjištěný skutek nevykazuje zákonné znaky žádného trestného činu /a že tedy měl být správně zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř./, anebo, že zjištěný skutek vykazuje znaky jiného trestného činu, než jak jej posoudily soudy (tj. v případě dovolání podaného obviněným, že skutek měl být posouzen mírněji, než jak ho soudy kvalifikovaly). Z obsahu dovolání obviněného však vyplývá, že podstatou jeho námitek je tvrzení, že soudy učinily nesprávná skutková zjištění, pokud dospěly k závěru, že se stíhaný skutek stal. Obviněný se tedy domáhá opačného skutkového zjištění, když s poukazem na neúplnost provedeného dokazování a nesprávnost hodnocení vykonaných důkazů dovozuje, že stíhaný skutek se vůbec nestal a že tedy měl být zproštěn obžaloby z důvodu uvedeného v ustanovení § 226 písm. a) tr. ř.

Lze tedy uzavřít, že dovoláním obviněného opírajícím se o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nelze napadat zprošťující rozsudek v případě, že k zproštění došlo proto, že se žalovaný skutek stal, ale není trestným činem, neboť v takovém případě se obviněný požadavkem na to, aby byl zproštěn z důvodu uvedeného v § 226 písm. a) tr. ř. ve skutečnosti domáhá změny skutkových zjištění, tedy ve skutečnosti vytýká soudům nesprávnost skutkových zjištění. Zjednodušeně řečeno, vychází-li napadená rozhodnutí z toho, že se skutek stal (avšak není trestným činem), zatímco obviněný se dovoláním domáhá zjištění, že se skutek nestal, a to tvrzením, že soudy nesprávně hodnotily některé důkazy či neprovedly dokazování v potřebném rozsahu, pak v takovém případě se dovolatel ocitá mimo rámec vymezený dovolacím důvodem předpokládaným ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. K těmto skutkovým výhradám dovolatele tedy nebylo možno přihlédnout a v takovém případě by bylo nutno podané dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. (tj. že bylo podáno z jiných než zákonných důvodů).

K tomuto postupu dovolací soud nepřistoupil jen proto, že v rámci dovolacího důvodu opírajícího se o ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolatel současně namítal, že jeho trestní stíhání bylo nepřijatelné s odkazem na ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., přičemž svou námitku konkretizoval odkazem na výše již citované usnesení Policie ČR, které podle jeho názoru mělo zakládat nepřijatelnost trestního stíhání v této věci.

Na nepřijatelnost trestního stíhání pamatuje dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř. Podle tohoto ustanovení lze podat dovolání, jestliže proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřijatelné. Důvody nepřijatelnosti trestního stíhání stanovené v § 11 odst. 1 tr. ř. pamatují i na případ, kdy je vedeno trestní stíhání proti tomu, proti němuž dřívější trestní stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem soudu nebo bylo rozhodnutím soudu nebo jiného oprávněného orgánu pravomocně zastaveno, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno.

Byť dovolatel výše uvedený dovolací důvod v podaném dovolání výslovně neuvádí, tak jeho námitky jsou v tomto směru zjevně neopodstatněné. Především je nutno konstatovat, že obsahem spisu není žádné rozhodnutí, jímž by v posuzované věci došlo k pravomocnému zastavení trestního stíhání obviněného pro výše popsany skutek. Pokud dovolatel poukazoval na usnesení Policie ČR ze dne 30. 4. 2002, tak ve spisu je usnesení o odložení věci z uvedeného data, ovšem týkající se odložení podezření z trestného činu ublížení na zdraví, kterého se měl dopustit Ing. I. N. (usnesení Policie ČR, ČVS:OV7-867/2001-35). Toto usnesení se tedy nevztahuje k obviněnému P. R. v tom smyslu, jak namítá v dovolání. Nejvyšší soud si s ohledem na dovolací námitku obviněného vyžádal rozhodnutí Policie ČR, Místního oddělení L. - P., ze dne 9. 6. 2001, č. j. OR 7-459/MO2-PŘ-2001, kterým byla

podle § 58 odst. 1, odst. 3 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, odevzdána věc Obvodnímu úřadu pro P. k projednání přestupku, přičemž tento přestupek měl spočívat ve skutku, který je popsán ve výroku zprošťujícího rozsudku soudu prvního stupně. Ze zprávy o pověsti obviněného a z obsahu příslušného spisu Úřadu městské části P. vyplývá, že k postizení obviněného pro tento skutek nedošlo, neboť věc byla odložena podle ustanovení § 66 odst. 2 zák. č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pro podezření z trestného činu (viz úřední záznam ze dne 30. dubna 2002, č. j. R-337/2001) a předložena příslušnému státnímu zástupci k posouzení, zda se nejedná o trestný čin. Je tak zřejmé, že v posuzované věci není dána žádná překážka nepřipustnosti trestního stíhání, neboť neexistuje žádné pravomocné rozhodnutí oprávněného orgánu o zastavení trestního stíhání obviněného pro posuzovaný skutek. Proto je dovolání obviněného v tomto směru zjevně neopodstatněné ve smyslu ustanovení § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

Pokud jde o výhrady obviněného, které jím byly podřazeny pod dovolací důvod předvídaný ustanovením § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., tak je třeba připomenout, že v tomto ustanovení jsou zakotveny dvě alternativy naplňující tento dovolací důvod. Předně lze namítat, že postupem přezkumného orgánu (tj. soudu druhého stupně, resp. ve vztahu k posuzované věci soudu odvolacího) došlo k zamítnutí řádného opravného prostředku, aniž byly splněny procesní podmínky pro takový postup. V podstatě jde o situaci, kdy dovolateli byl odepřen přístup k soudu druhého stupně, resp. k přezkoumání prvoinstančního rozhodnutí v rámci řádného opravného řízení. V případě odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně lze prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu (této jeho alternativy) namítat, že došlo k zamítnutí či k odmítnutí odvolání postupem podle § 253 odst. 1 nebo § 253 odst. 3 tr. ř. V posuzované věci o takový případ evidentně nejde, neboť odvolací soud zamítl podané odvolání obviněného jako věcně nedůvodné podle § 256 tr. ř., a to poté, co jej přezkoumal ve smyslu ustanovení § 254 tr. ř.

Druhá alternativa, na kterou se vztahuje dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., míří na ty případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku, ačkoliv v řízení předcházejícím tomuto usnesení byl dán některý z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Pokud dovolatel uplatněním tohoto dovolacího důvodu měl na mysli námitky, které podřadil pod dovolací důvod předvídaný ustanovením § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tak na ně bylo poukázáno již výše. Pokud dovolatel uvádí některé námitky procesní povahy (zejména tvrzením, že věc měla být vrácena do přípravného řízení), tak tyto procesní námitky nelze podřadit nejen pod tento dovolací důvod, ale ani pod žádný jiný ze zákonných dovolacích důvodů. Proto k těmto námitkám nebylo možno přihlídnout ve smyslu tohoto uplatněného dovolacího důvodu.

Ze všech výše uvedených důvodů proto Nejvyšší soud rozhodl tak, že dovolání obviněného P. R. jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. bylo o odmítnutí dovolání rozhodnuto v neveřejném zasedání.